نام و نام خانوادگی :　　به نام خدا　　نام دبیر: سعید رضائی

شعبه کلاس:　　آموزش و پرورش ناحیه ۲ رشت　　تاریخ:

علوم و فنون ادبی (۲) پایهٔ یازدهم(دی ماه ۹۸)　　زمان : ۹۰دقیقه

بارم

الف) تاریخ ادبیات (۲نمره)

۱– جاهای خالی را با کلمات مناسب تکمیل نمایید.

الف) مهم ترین اقدام فرهنگی خواجه رشید الدین فضل الله همدانی ..... است و مهم ترین کتاب وی ..... نام دارد . ./۵

ب) کتابِ ..... به شرح ظهور چنگیز و تاریخ خوارزمشاهیان پرداخته است ./۲۵

ج) کتاب المعجم فی معاییر اشعار العجم اثر ..... است . ./۲۵

۲– دو جریان نثر قرن هفتم را از نظر ویژگی های زبانی بررسی کنید . ./۵

۳–چه کسی با تلفیق عشق و عرفان غزل فارسی را به کمال رساند؟ ./۲۵

۴-کتاب بهارستان به تقلید از کدام کتاب نوشته شده است ؟ ./۲۵

ب) سبک شناسی (۲ نمره)

۵– صحیح یا غلط بودن موارد زیر را مشخص نمایید .

الف) در سبک عراقی به کارگیری حرف نشانهٔ مر در کنار مفعول جمله زیاد شده است. ص ☐ غ ☐ ./۲۵

ب)یکی از ویژگی های فکری سبک عراقی " آسمانی بودن معشوق" است . ص ☐ غ ☐ ./۲۵

ج) "باور به قضا و قدر" و " وصال "، هر دو از ویژگی های فکری سبک عراقی هستند. ص ☐ غ ☐ ./۲۵

د) رواج روحیهٔ پهلوانی و حماسی از ویژگی های فکری سبک خراسانی است . ص ☐ غ ☐ ./۲۵

۶- دو مورد از ویژگی های ادبی شعر سبک عراقی را بنویسید . ./۵

۷- یک مورد از ویژگی های بارز فکری شعر سبک عراقی در بیت " منم عاشق مرا غم سازگار است / تو معشوقی تو را با غم چه کار است " آمده است . آن را بنویسید. ./۲۵

۸–مهم ترین ویژگی زبانی شعر سبک عراقی چیست ؟

سعید رضائی

./۲۵

ب) موسیقی شعر (۶ نمره)

۹– جدول زیر را کامل کنید.(هر مورد ۲۵/.)

۱/۵

واژه	نشانهٔ هجایی	وزن واژه
مردانگی	ـ ـ U ـ	
سبکباران		
باورِ من		
شفاهی		فعولن

۱۰–با خوانش درست بیت زیر ، مرز پایه های آوایی یا ارکان آن را مشخص کنید و هر پایه را در خانهٔ خود قرار دهید .

بضاعت نیاوردم الا امید / خدایا ز عفوم مکن نا امید

بِ ضا عَت			
	ز عف وَم		

./۷۵

./۷۵

۱۱- بیت زیر را متناسب با پایه های آوایی تفکیک کنید ، سپس وزن و نشانه های هجایی آن را بنویسید .

با دل سنگینت آیا هیچ درگیرد شبی / آهِ آتشناک و سوز سینهٔ شبگیر ما

پایه های آوایی				
وزن				
نشانه های هجایی				

۱

۱

./۲۵

./۲۵

۱۲- وزن ابیات زیر را بنویسید.

الف) " باران اشکم می دود ، وز ابرم آتش می جهد / با پختگان گو این سخن ، سوزش نباشد خام را

ب)چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان / چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان	./۲۵
	./۲۵
ج) زیبایی شناسی (۶ نمره)	
۱۳-در هریک از موارد زیر **مشبه و مشبه به** را مشخص نمایید .	
الف) صدا چون بوی گل در جنبش آب / به آرامی به هر سو پخش می گشت	./۵
ب) هوا گشت چون رویِ زنگی سیاه / ز کشته ندیدند بر دشت راه	./۵
۱۴- **نوع تشبیه** را از نظر پایه ها(ارکان) مشخص نمایید .	
الف) مرا چشمی ست خون افشان ز دست آن کمان ابرو / جهان بس فتنه خواهد دید از آن چشم و از آن ابرو	
ب)گرت ز دست بر آید چو نخل باش کریم / ورت ز دست نیاید چو سرو باش آزاد	./۲۵
۱۵– در هر یک از موارد زیر **ادات تشبیه** را مشخص کنید	./۲۵
الف)صد هزاران دام و دانه است ای خدا / ما چو مرغان حریص بی نوا	
ب) این ابر به نوبهاران ماند / این دیده به سیل کوهساران ماند	./۲۵
۱۶- **اضافی یا غیر اضافی** بودن هر یک از تشبیهات زیر را مشخص نمایید .	./۲۵
الف) تو سرو جویباری ، تو لالهٔ بهاری / تو یار غمگساری ، تو حور دلربایی	./۲۵
ب) گویند روی سرخ تو سعدی که زرد کرد / اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم .	./۲۵
۱۷- **وجه شباهت** را در هر یک از موارد زیر مشخص نمایید .	
الف)سینه باید گشاده چون دریا / تا کند نغمه ای چو دریا ساز	
ب) برای قد کشیدن در هوایت / دلم مثل صنوبرها صبور است	./۲۵
۱۸- شاعر در بیت زیر **سه مورد مجاز** به کار برده است ، آنها را بیابید و **معنای مجازی** آن ها را نیز بنویسید .	./۲۵
خروشی بر آمد ز دشت و ز شهر / غم آمد جهان را از آن کار بهر	./۷۵
۲۰- در عبارت " حوض یخ بست " قرینه کدام است ؟	./۲۵
۱۹- در هر یک از موارد زیر مجاز را مشخص کنید .	
الف) به یاران گفت کز خاکی و آبی / ندیدم کَس بدین حاضر جوابی	
ب)برو ای گدای مسکین در خانهٔ علی زن / که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را	

ج)درخت تو گر بار دانش بگیرد / به زیر آوری چرخ نیلوفری را ./۵

د) سپید شد چو درخت شکوفه دار سرم / وز این درخت همین میوهٔ غم است برم ./۵

./۵

د) نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

./۵

۲۰– شعر زیر را بخوانید و به سوالات آن پاسخ دهید .

آن یکی آمد درِ یاری بزد — گفت یارش: کیستی ای معتمد

گفت من؛گفتش برو هنگام نیست — بر چنین خوانی مقام خام نیست

خام را جز آتش هجر و فراق — کی پزد کی وا رهاند از نفاق

رفت آن مسکین و سالی در سفر — در فراق دوست سوزید از شرر

پخته گشت آن سوخته؛ پس باز گشت — باز گرد خانهٔ انباز گشت

حلقه زد بر در به صد ترس و ادب — تا بنجهد بی‌ادب لفظی ز لب

بانگ زد یارش که بر در کیست آن — گفت بر در هم تویی ای دلستان.

الف) دو مورد از ویژگی های زبانی این شعر را بنویسید .

ب) ویژگی فکری حاکم بر شعر چیست ؟ ./۵

ج)دو مورد از ویژگی های ادبی شعر را استخراج کنید و بنویسید. ./۵

د) وزن این شعر چیست ؟ ./۵

./۵

۲۱– متن زیر را به دقت بخوانید و از نظر تاریخ ادبیات و زیبایی شناسی بررسی کنید .

پس از ابر کرم باران محبت بر خاک آدم بارید و خاک را گل کرد و به ید قدرت در گل از گل دل کرد

. (مرصاد العباد)

تاریخ ادبیات : .....

زیبایی شناسی : ..... ./۵

۲۲- بیت زیر را به دقت بخوانید و دو مورد از ویژگی های زبانی شعر سبک عراقی را در آن مشخص نمایید . ./۵

در رفتن جان از بدن گویند هر نوعی سخن *** من خود به چشم خویشتن دیدم که جانم می رود موفق باشید / رضایی	۱

سعید رضائی